	Riksentikvarieämbetet och Statens historiska museer
Ink.	1993 -01- 21
Dr.	363 B

Beslut om byggnadsminnesförklaring av Bergströmska gården, fastigheten kv Sparven 6 och 16, Luleå kn, Norrbotten

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap, 1 § Kulturminneslagen (SFS 1988:950), fastigheten Sparven 6 och 16, Bergströmska gården i Luleå för byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar i enlighet med 3 kap 2 § nämnda lag följande skyddsföreskrifter:

Skyddade delar

- 1) Byggnaderna får ej rivas eller flyttas.
- 2) Byggnaderna får ej till det yttre byggas om eller på annat sätt förändras. Befintliga detaljer i det yttre skall underhållas.
- 3) I byggnadernas inre får inte sådana åtgärder som medför ingrepp i befintlig stomme eller bärande takkonstruktion göras.

Underhåll

Byggnaderna skall underhålls så att de inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Samråd i vård- och underhållsfrågor skall ske med Länsstyrelsen.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

/1

Fråga om förklaring som byggnadsminne för Bergströmska gården har väckts av den 901107. Underrättelse härom har skett genom skrivelse till inskrivningsmyndigheten vid tingsrätten den 901121. Förslag till skyddsföreskrifter samt dokumentation av fastigheten har upprättats genom Norrbottens museums försorg.

har som ägare av fastigheten den 920426 godtagit en byggnadsminnesförklaring samt de upprättade skyddsföreskrifterna, med vissa förbehåll av främst ekonomisk art vilka behandlas nedan.

Riksantikvarieämbetet har den 920512 tillstyrkt byggnadsminnesförklaringen.

Luleå kommuns byggnadsnämnd har den 920818 § 228 tillstyrkt en byggnadsminnesförklaring.

Företrädare för Länsstyrelsen, Riksantikvarieämbetet, Norrbottens museum och ägaren har vid ett flertal tillfällen diskuterat ärendet.

SKÄL FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Bergströmska gården i Luleå uppfördes 1826 av handlanden Christopher Bergström. Uppgifter i nyare forskning talar för en eventuell äldre datering på delar av fastigheten. Det var sannolikt under 1840-talet som huvudbyggnaden fick sin karaktäristiska och rika panel. Den delvis kringbyggda gården omfattar även en flygelbyggnad, gårdshus (fd bagarstuga), härbe, lusthus samt ett garage uppfört under 1940-talet. Två inkörsportar leder in till gården.

Huvudbyggnadens exteriör är relativt välbevarad; på 1930-talet upptogs en butiksentré och två skyltfönster mot gatan samt tillbyggdes en halvcirkelformad entrébro och balkong på gårdsfasaden. Efter nuvarande ägares tillträde har dock bottenvåningens fönster liksom vissa dörrar bytts ut och ersatts med nytillverkade med avvikande utformning och material. Dessa bör om möjligt återställas i ett ursprungligt skick. Gårdens övriga byggnader är dock väl bibehållna.

Bergströmska gården utgör idag den enda handelsgården i Luleå från tiden före stadsbranden 1887. Den välbevarade panelen och listverken har förebilder i den finsk-ryska panelarkitekturen. Byggnaden bedöms enligt antikvarisk expertis som landets bästa exempel på denna arkitekturstil.

Länsstyrelsen anser att Bergströmska gården i Luleå genom sin arkitektoniska utformning samt kulturhistoriska bakgrund är att anse som synnerligen märklig.

Fastighetsägaren har anfört att det för en ekonomisering av fastigheten måste finnas möjlighet till en eventuell utökning av exploateringsgraden vad gäller det nuvarande garaget. Länsstyrelsens uppfattning är att de avgivna synpunkterna ej är av den arten att de bör föranleda någon jämkning av det föreslagna området för byggnadsminnesförklaringen. En eventuell påbyggnad av det relativt nybyggda garaget skall prövas enligt 3:e kap 14:e § KML, utöver vad som stadgas i Plan- och bygglagen.

anför vidare att han som ägare påräknar ersättning för de reparationer och det underhåll som krävs för att hålla fastigheten som byggnadsminne. Möjligheten till bidrag för underhåll m m av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse regleras i förordningen (SFS 1981:447) om bidrag till kulturhistoriskt värdefull bebyggelse samt i Riksantikvarieämbetets tillämpningsföreskrifter till nämnda förordning (KRFS 1983:12). Möjligheter till bidrag finns för byggnader av högsta kulturhistoriska värde, d v s byggnadsminnen, byggnader i byggnadsminnesklass och byggnader ingående i riksintressemiljöer. Bidraget kan täcka s k antikvariska överkostnader, d v s kostnader utöver det normala fastighetsunderhåll som kan anses påkallat för att hålla bruksvärdet intakt. Bidrag kan ges efter särskild ansökan och prövning inom ramen för av riksdagen tilldelade medel. Normalt fastighetsunderhåll, i vilket inräknas att hålla byggnadens kulturhistoriska värden intakta, ingår enligt Plan- och bygglagens (SFS 1987:10) 3:e kapitel 13 paragraf i fastighetsägarens skyldighet.

För Bergströmska gården har fastighetsägaren under budgetåren 1991/92 och 1992/93 erhållit 400 000 kr för upprustningsåtgärder ur det särskilda anslaget för vård av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Ytterligare bidrag kommer att prövas i enlighet med vad som avses i förordningen (SFS 1981:447) och i förhållande till tillgängliga medel och övriga prioriterade ansökningar.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

.1.2

Detta beslut kan överklagas till kammarrätten, se bilaga.2

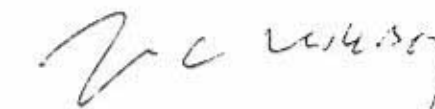
DE SOM DELTAGIT I BESLUTET

Beslut i detta ärende har fattats av länsstyrelsens styrelse. I styrelsen deltog landshövding Gunnar Brodin samt ledamöterna Ulf Sundberg, Hans Swedell, Karl-Gunnar Holmqvist, Anders Sundström, Ann-Christine Rutqvist, Kjell Mickelsson, Monica Öhman, Gerd Niemi, Bernhard Winsa, Ulla Ölvebro, Rolf Höglund, Inga Thuomas, Lars Essling och Peter Nordblad.

I den slutliga handläggningen deltog även länsrådet Jan Olof Hedström, länsarkitekt Lars-Bertil Höök, chefsjurist Gustaf Bjelle samt tf länsantikvarie Jan Olov Westerberg (föredragande).

Gunnar Brodin

Jan Olov Westerberg

Kopia till

Riksantikvarieämbetet + dokumentation
Norrbottens museum
Luleå kommun, byggnadsnämnden
Luleå kommun, kulturnämnden

Inskrivningsmyndigheten efter Laga kraft